



“วันสันติภาพไทย” วันที่แสนอาภัพ

วารกรณ์ สามโกเศศ

วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2552

หน้า 6

16 สิงหาคม เป็นวันสำคัญวันหนึ่งของชาติไทยโดยมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า “วันสันติภาพไทย” วันนั้นเป็นสัญลักษณ์ของความพร้อมใจของคนไทยในการรวมกำลังกันต่อสู้ผู้รุกรานอย่างประสบความสำเร็จ ถึงจะสำคัญอย่างไรในประวัติศาสตร์ แต่ก็มีผู้รู้จักวันนี้้น้อยมาก แม้แต่ภาครัฐก็แทบไม่ให้ความสำคัญเลย

16 สิงหาคม 2552 เป็นวันครบ 64 ปีของเหตุการณ์สำคัญนั้นนั่นก็คือการประกาศสันติภาพตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร นายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ในวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2488

วันนั้นมีความเป็นมาอย่างไรและสำคัญอย่างไร ผมขอนำข้อเขียนของคุณอุทัย สุจริตกุล หนึ่งในเสรีไทยซึ่งตีพิมพ์ในหนังสือที่ระลึก “64 ปี วันสันติภาพไทย” มาสื่อสารต่อดังนี้

“.....ประเทศไทยโดยรัฐบาลขณะนั้นได้ประกาศสงครามกับสหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2485 รวมทั้งประกาศเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นร่วมทำสงครามเอเชียบูรพา สหราชอาณาจักรได้ประกาศตอบทำสงครามกับไทย แต่สหรัฐมิได้ประกาศตอบ ต่อมาเมื่อญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้ฝ่ายสัมพันธมิตร ประเทศไทยได้ประกาศสันติภาพทันทีที่ญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้และสัมพันธมิตรโดยมีสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกาประกาศยอมรับการประกาศสันติภาพของประเทศไทย

เรื่องนี้ ได้มีข้อสงสัยและคำถามจากบุคคลหลายกลุ่มหลายคน ว่าอะไรเป็นเหตุให้สัมพันธมิตรยอมรับการประกาศสันติภาพและไม่ถือว่าไทยเป็นผู้แพ้สงคราม เบื้องหลังของเรื่องนี้จะต้องมีกลไก กิจกรรม ที่สำคัญๆ มากมาย มีผลเป็นที่พอใจและเชื่อถือต่อสัมพันธมิตร

ตลอดเวลาสงคราม สิ่งเหล่านี้คืออะไร?ในการประกาศสันติภาพนั้น ดร.ปรีดี พนมยงค์ หัวหน้าขบวนการเสรีไทยประกาศว่า การประกาศสงครามของประเทศไทยต่อสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกานั้นเป็นโมฆะเพราะขัดกับเจตนารมณ์ของคนไทยทั้งประเทศ

.....ขบวนการเสรีไทยซึ่งประกอบด้วยคนไทยและต่างชาติ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ได้ร่วมมือและประสานงานกันอย่างใกล้ชิด โดยมีอุดมคติและจุดประสงค์เดียวกันคือร่วมมือกับฝ่ายสัมพันธมิตรต่อต้านและขับไล่กองทัพญี่ปุ่นออกจากประเทศไทย เพื่อให้สงครามยุติโดยเร็วที่สุด”

ขบวนการเสรีไทยมีพลพรรคใต้ดินหลายหมื่นคน อันประกอบด้วยข้าราชการ นักเรียนไทยในอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา รวมทั้งประชาชน นักศึกษามหาวิทยาลัย วิชาธรรมศาสตร์และการเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักเรียนเตรียมนายเรือ กลุ่ม “นักเรียนนายสิบสารวัตรทหาร” ซึ่งมาจากนักเรียนเตรียมอุดมจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักเรียนเตรียมปริญญาของมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ฯลฯ

ภายใต้การนำอย่างลับๆ ของนายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แอบฝึกอาวุธกัน โดยใช้อาวุธที่ลักลอบนำเข้ามาจากฝ่ายสัมพันธมิตรและฝึกสอนโดยกลุ่มเสรีไทยจากต่างประเทศบางส่วนและทหารฝ่ายสัมพันธมิตร

จุดประสงค์ของขบวนการเสรีไทยก็คือการต่อต้านผู้รุกราน โดยแสดงเชิงวเลิบไม่ให้เห็นว่าเป็นคนซื่อฉลาดเพื่อไม่ให้เสียประโยชน์มากเกินไปจากการที่รัฐบาลไทยยอมให้ญี่ปุ่นเคลื่อนทัพผ่านไทยและไทยเข้าร่วมเป็นมิตรกับญี่ปุ่นเพื่อรบกับพันธมิตร ด้วยการเห็นการณ์ไกลของนายปรีดี พนมยงค์ จึงต้องการให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือฝ่ายสัมพันธมิตรในการทำสงครามกับญี่ปุ่น เพื่อให้ประจักษ์ว่าโดยใจจริงแล้วคนไทยส่วนหนึ่งอยู่ข้างสัมพันธมิตร ทั้งนี้เพื่อว่าเมื่อญี่ปุ่นแพ้สงคราม ไทยจักได้ไม่กลายเป็นผู้แพ้สงครามไปด้วย

การเป็นผู้แพ้สงครามนั้นหมายถึงการสูญเสียเอกราช การอาณัติครองโดยกองกำลังต่างชาติ ทรัพย์สมบัติของชาติอาจถูกปล้นหรือยึด คนของชาติอาจถูกข่มเหงรังแก ข่าข่มขืน ดินแดนอาจถูกแบ่งแยกหรือถูกยึดครองเป็นส่วนๆ อีกทั้งต้องใช้หนี้สงครามเป็นเงินทอง ทรัพย์ากร สิ้นแร่ พื้นที่แผ่นดิน ตลอดจนถูกเอาเปรียบสารพัดรูปแบบได้ ดังที่เราได้เห็นกันในประวัติศาสตร์

เมื่อญี่ปุ่นถูกบอมบ์ด้วยระเบิดปรมาณู โอกาสทองของขบวนการเสรีไทยที่เสี่ยงตายเพื่อชาติก็มาถึง คุณอุทัย สุจริตกุล เขียนต่อว่า ".....ก่อนการประกาศยอมแพ้ของญี่ปุ่น ทางกองบัญชาการทหารสูงสุดของ พล.ร.อ.เมาทแบตเตน ได้ให้คำแนะนำให้ ดร.ปรีดิฯ ประกาศโดยด่วนยกเลิกการประกาศสงครามตลอดจนสัญญาและข้อตกลงต่างๆ ที่รัฐบาลไทยทำไว้กับญี่ปุ่น โดยกระทรวงการต่างประเทศอังกฤษให้แจ้งว่า หาก ดร.ปรีดิฯ ดำเนินการตามข้อแนะนำ อังกฤษก็พร้อมที่จะไม่บังคับให้ไทยยอมจำนน เยี่ยงผู้แพ้สงคราม เพราะขบวนการเสรีไทยได้ให้ความสนับสนุนภารกิจสงครามแก่ฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นอย่างดีตลอดมา

เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2488 สมเด็จพระจักรพรรดิญี่ปุ่นประกาศให้ประชาชนและกองทัพญี่ปุ่นยอมจำนนต่อสัมพันธมิตร พล.ร.อ.เมาทแบตเตน ได้ส่งวิทยุด่วนถึง ดร.ปรีดิฯ แจ้งเรื่องนี้ในวันที่ 16 สิงหาคม และในวันเดียวกันนี้เองประเทศไทยก็ได้ประกาศสันติภาพ สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกาประกาศยอมรับการประกาศสันติภาพของไทยทันที....."

เพื่อความสมบูรณ์ของข้อเขียน ผู้เขียนขอนำบางส่วนของ "ประกาศสันติภาพ" มาให้อ่านกันดังนี้ "โดยที่ประเทศไทยเคยถือนโยบายอันแน่วแน่ที่จะรักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด และจะต่อสู้การรุกรานของต่างประเทศทุกวิถีทาง ดังปรากฏเห็นได้ชัดจากการที่ได้มีกฎหมายกำหนดหน้าที่คนไทยในเวลารบ เมื่อพุทธศักราช 2484 อยู่แล้วนั้น ความจำนงอันแน่วแน่ดังกล่าวนี้ได้แสดงให้เห็นประจักษ์แล้วในเมื่อญี่ปุ่นได้ยาดรธาทัพเข้าในดินแดนประเทศไทย ในวันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2484 โดยได้มีการต่อสู้การรุกรานทุกแห่ง และทหาร ตำรวจ ประชาชนพลเมืองได้เสียชีวิตไปในการนี้เป็นอันมาก

เหตุการณ์อันปรากฏเป็นสักขีพยานนี้ได้แสดงให้เห็นอย่างแจ่มแจ้งว่า การประกาศสงครามเมื่อวันที่ 25 มกราคม พุทธศักราช 2485 ต่อบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกา ตลอดทั้งการกระทำทั้งหลายเป็นปฏิปักษ์ต่อ

สหประชาชาตินั้น เป็นการกระทำอันผิดจากเจตจำนงของประชาชนชาวไทย และฝ่าฝืนขึ้นขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายบ้านเมือง ประชาชนชาวไทยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งอยู่ในฐานะที่จะช่วยเหลือสนับสนุนสหประชาชาติ ผู้รักที่จะให้มีสันติภาพในโลกนี้ได้กระทำการทุกวิถีทางที่จะช่วยเหลือสหประชาชาติตั้งที่สหประชาชาติส่วนมากยอมทราบอยู่แล้ว ทั้งนี้เป็นแสดงเจตจำนงของประชาชนชาวไทยอีกครั้งหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยต่อการประกาศสงครามและการกระทำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสหประชาชาติดังกล่าวมาแล้ว

บัดนี้ ประเทศญี่ปุ่นได้ยอมปฏิบัติตามคำประกาศของสหรัฐอเมริกา บริเตนใหญ่ จีน และสหภาพโซเวียต ซึ่งได้กระทำ ณ นครปอตสדםแล้ว สันติภาพจึงกลับคืนมาสู่ประเทศไทย อันเป็นความประสงค์ของประชาชนชาวไทย

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงขอประกาศโดยเปิดเผยแทนประชาชนชาวไทยว่า การประกาศสงครามต่อสหรัฐอเมริกาและบริเตนใหญ่ เป็นโมฆะไม่ผูกพันประชาชนชาวไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับสหประชาชาติ ประเทศไทยได้ตัดสินใจที่จะให้กลับคืนมา ซึ่งสัมพันธมิตรอันดีอันเคยมีมากับสหประชาชาติ เมื่อก่อนวันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2484 และพร้อมที่จะร่วมมือเต็มที่ทุกทางกับสหประชาชาติในการสถาปนาเสถียรภาพในโลกนี้"

วันที่ 16 สิงหาคม จึงเป็นวันสำคัญในทางสัญลักษณ์แห่งความสำเร็จจากความเสียสละเพื่อชาติของคนไทยที่ต่อต้านผู้รุกรานจนเสียชีวิตเป็นจำนวนมากในวันที่ 8 ธันวาคม 2484 และพลพรรคเสรีไทยของประชาชนไทยวันนี้จึงควรเป็นวันแห่งการจดจำและสั่งสอนลูกหลานไทยให้เอาเยี่ยงอย่าง เมื่อชาติไทยจะอยู่อีกนานเท่านั้น ใครจะกล้ารับประกันได้บ้างว่าไทยจะไม่ถูกใครรุกรานอีก ถ้าคนไทยปัจจุบันไม่สามารถทำให้ลูกหลานรักหวงแหนชาติเมื่อเกิดเหตุการณ์รุกรานขึ้นอีกบ้านเมืองของเราจะเป็นอย่างไร

หนังสือที่ระลึกวันที่ 16 สิงหาคม 2552 ได้เขียนไว้อย่างชัดเจนว่า "ความสำเร็จในการรักษาเอกราชอธิปไตยตลอดจนเกียรติศักดิ์และเกียรติภูมิของชาติไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มิได้เกิดจากการอิทธิฤทธิ์ของสิ่งลึกลับใดๆ และมีได้เกิดจากการใช้เล่ห์เหลี่ยมทางกฎหมายหรือนโยบายการเมืองการทูตแต่อย่างใด ประเทศไทยคงเอกราชและอธิปไตยไว้ได้ด้วยการต่อสู้"

คุณอุทัย สุจริตกุล ได้จับข้อเขียนด้วยข้อความที่กินใจว่า
".....ตลอดมานับจากวันประกาศสันติภาพในปี 2488
ทุกๆ วันที่ 16 สิงหาคม พวกเราเสรีไทยได้ประกอบพิธี
ทางศาสนาเพื่อระลึกถึงและทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้เสรี
ไทยทุกท่านที่ได้สละชีวิตรับใช้ชาติ พิธีการก็ได้กระทำ
อย่างเรียบง่ายเท่าที่โอกาสและฐานะจะอำนวยให้
จนกระทั่งเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2538 คณะรัฐมนตรี
เห็นชอบให้หลักการกำหนดให้วันที่ 16 สิงหาคม เป็น
วันสันติภาพไทย และคุณพิจิตต์ รัตตกุล ผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานครขณะนั้น และคุณสมศักดิ์ สืบตระกูล
เลขาธิการผู้ว่าราชการฯ ได้เห็นคุณค่าและความเสียสละ
ของขบวนการเสรีไทย ได้ดำเนินการขออนุมัติ
งบประมาณจำนวนหนึ่งเพื่อก่อสร้างอาคารเสรีไทย
อนุสรณ์ ณ สวนเสรีไทย เขตบึงกุ่ม มีการประกอบพิธี
ทางศาสนาอุทิศส่วนกุศลเป็นประจำ โดยอดีตผู้ว่าคน
ต่อๆ มา ได้มอบให้ ผอ.เขตบึงกุ่มให้ความร่วมมือกับฝ่าย
ปฏิบัติงานของสถาบันปรีดีพนมยงค์เป็นผู้จัดทำตั้งแต่ปี
2546 เป็นต้นมา

ปีหน้า พ.ศ.2553 จะเป็นวันครบรอบปีที่ 65 ของการ
ประกาศสันติภาพของประเทศไทย กระผมขออนุญาตเสรี
ไทยทุกท่านพูดในนามเสรีไทย เสนอ ฯพณฯ
นายกรัฐมนตรี ได้โปรดให้ความสำคัญแก่วันดังกล่าวนี้ให้
มากขึ้น และหากเป็นไปได้ขอเรียนเสนอให้ท่าน
นายกรัฐมนตรีได้โปรดมอบหมายหรือสั่งการให้หน่วย
ราชการที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญนี้ให้เป็นผู้อุปถัมภ์ และจัด
งานระลึกถึงวันสำคัญนี้ โดยมีเขตบึงกุ่มและสถาบันปรีดี
พนมยงค์ เป็นที่ปรึกษาและประสานงานเป็นประจำทุกปี
....."